

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak

Helyben:	Vidékre:
Egész évre 12 korona	Egész évre 20 korona
Fél évre 6 "	Fél évre 10 "
Negyed évre 3 "	Negyed évre 5 "
Egy óra 1 "	Egy óra 2 "

Felelős szerkesztő
Kutasi Imre.

Szerkesztőség Csapó-utca 3. sz.

Kiadóhivatal Csapó-utca 9. sz.

Hirdetések a legmértékeltőbb árszámítás mellett vétettek fe.

A párbaj.

Debreczen, jan. 21.

Mihelyest valamely párbaj tragikus következményei szivszaggató hatásukat éreztették a nyilvánossággal, fellobogott a párbaj-ellenes mozgalom szalmatüze, hogy csakhamar kialudjék a nélkül, vagy tartós meleget adott, vagy keltett volna. A hirtelen világosságtól elvakítva, mindannyiszor azt remélte az ember, hogy most elkövetkezett a lelkek maradandó felvilágosodása, a becsületérvés vesztére hagyásának és az elégtételszerzés épp oly komikus, mint nyers módjának rég óhajtott vége. Mindannyiszor új csalódással vált a remény. Most azonban úgy látszik, mégis másképp lesz. Németországban, hol a katonai párbajokat már évek óta mind-szűkebb térre szorították az insterburgi eset fokozta az izgatottságot a párbaj ellen; Franciaországban a frivol párbajmániának azzal, már a parlament elé is terjesztett eredeti indítványval iparkodnak elejét venni, hogy a párbajt addig keli folytatni, míg az ellenfelek egyike elesik; Oroszországban is erősen ellenzik már a becsületügyek elintézésének ugynevezett „nobel” módját, s mi több, már nálunk is appellálnak, bár még csak félenken, a józan emberi észre, az avitikus lovagiasságra,

Tárcza.

A busuló legény.

Három cigány hegedűjét rikatja,
Barna legény busan busan hallgatja,
Könyes szemmel, fájó szívvél felzokog,
Szerelmemben a legarvább én vagyok.

Mert a szívet elaltatni nem lehet?
Elaltatni, mint a síró gyermeket.
De tán jobb is . . . mert ha megint ébredne,
Csak még jobban, lángolóbban szeretne.

Megfogadtam, hogy nem járok feléje,
Nem tekintek mosolygó két szemébe;
Kerülném is, de tudom, hogy hiába . . .
Messze a nap, mégis éget sugára.

Fel az égbe száll az én bus sóhajom,
Tán megátja a jó Isten a bajom;
S lebocsát egy fényes sugárt szívemre . . .
Bár csak lenne ez a rózsám szerelme.

Szentirmay Elemér.

Az ezredes elbeszélése.

Irta: Georges Segnal.

Megkérdeztük az ezredest, hogy mi az oka annak, hogy olyan fiatalon elhagyta a katonaságot, holott nagy kedvvel készült erre a pályára, amelyen szép előmenetelre volt kilátása.

mert becsületügyi viszályoknál mind a ketten alaposan megrövidülnek. Vajjon a párbaj-ellenes mozgalomnak majd mindenhol mutatkozó nyomai ezuttal mélyebbek-e, szilárdak-e, avagy ismét általános részvétlenség mellett elkallódnak, míg valamely újabb katasztrófa felrázza al-mából a jobb érzést?

A választ e kérdésre, ami minket illet, a saját magatartásunk adja majd meg. Nálunk ismét megfontolás alá kezdtek vonni legujabban a párbajozást abból az alkalomból, hogy egy képviselő kerekén visszautasította azt a kihívást hogy a parlamentben tett egy nyilatkozatáért adjon fegyveres elégtételt. A kihívást visszautasító fél becsületét azonban az miben sem csökkentette. Ekkor keletkezett mintegy önmagától az a megfontolás, vajjon, miután a becsület oly drága kincs, annak legmagasabb, legelőkelőbb foruma valóban a — véletlen legyen, mely nem ritkán abban a kegyetlen csinyben tetszeleg, hogy éppen az ok nélkül sértettnek vérében mossa tisztára a becsületet. A civakodást keresve-kereső sértő fél az ily eredmény által csak nagyobb vakmerőséget kap még nagyobb sértések osztogatására. A becsület osztatlanul teljes élvezetében tehát főképpen az állna, aki sértetlenül, a más becsületét megrövidíteni tudja,

— Ha érdekli önöket, úgy elmondom, hogy miért vettem bucsut olyan hamar a katonaságtól.

A commune idején volt, 1871 márczius 25 ike. Ekkor értem a versaillei csapat élén Párisba. Azt hiszem, szükségtelen önöknek bővebb fölvilágosítást adni az akkor uralgó borzalmas viszonyokról, amelyeknek közepette a mi szegény katonáink harcoltak. Olyan helyen kellett átmenetelnünk, amely alá volt aknázza és minden pillanatban attól tarthatunk, hogy izekre szakadva a levegőbe röpülünk. Az ablakokból pedig golyózáporral fogadtak bennünket. Az ég alja vörösre volt festve azoktól az óriási lángoktól, amelyek szeretett fővárosunk középületeit hamvasztották el. De elszánt kis csapatunk azért továbbhaladt, míg utjában borzalmas koneyclásnak, áruik okozta öldöklésnek volt tanuja. Elképzelhetik tehát, hogy milyen iszonyatos volt ilyen külső előzmények után, a szép május hó rettentő napjaiban a hadbíró-ág elnöki tisztjét betölteni. A katonasember nem hóhér és csak akkor mondja ki a halálos ítéletet, ha ennek megtagadásával a saját életét teszi kockára.

Május 25-én a hadbíró-ág, amelynek én voltam az elnöke, egy commune-ista fölött hozta meg a halálos ítéletet. Többi társaim szétoszlottak, csak én maradtam még ott, annak a háznak az udvarán, hol kimondtuk a végső ítéletet. Már már én is menni készültem, amikor az őrség egy elfogott commune-istát vonszolt udvarra, ainek fja fölött nekem kellett volna a pücat kettétörni.

vagy akit reszketve környez az a félő tisztelet, hogy azt mindenkor megteheti. A párbaj ugyanis, mint förténete bizonyítja, a legfuresább dolgokra képes. Ha egy olyan régi germán uton lödörgött a oly birtokba ütközött, mely megtetszett neki, annak gazdáját párbajra hívhatta ki, hogy párbaj döntsön, ki legyen a birtok ura. Egy fiatal francia gavallér fogadott barátjaival, hogy a legelső férfit, ki éppen utjába akad, felpofozza, és a nőt, kit az karján vezet, megcsókolja. Mondta s megtette; az nap este a szegény felpofozott halott volt — becsületes párbajban. Egy olasz conte vagy 40 párbajt vívott ama vita eldöntése végett vajjon Ariosto, vagy Passo-e a nagyobb költő? Fegyverrel tehát meg lehetett szerezni idegen birtokot, idegen nő kegyét. Csak egy dologra nem alkalmas a párbaj: arra, hogy valaki, aki kifogástalan tisztességgel jól megérdemelt becsületet szerzett, annak folyton savartalanul örvendhessen. Mert az ugynevezett legkritikusabb helyzetekben, melyekben rendszeren azt hiszi az ember, hogy a bírótól nem kap megfelelő elégtételt, a becsület még mindig azonos a kitünő fegyverforgatással.

Ámde hasztalan okoskodunk azon a kérdésen, hogy a mindinkább elterjedő, mindhelyesebb felfogás daczára mi gya-

Elémbe állították s amikor a fiatal katonaságra néztem, azt hittem, hogy Jean fiam áll előttem. Merveon feszesen tartotta magát.

Egyenruhája rongyos, szaggatott volt. Mnglátszott rajta, hogy hősi elszántsággal küzdött a szabagságért, de minthogy már elfogták, mivel sem törődött.

Felcséggemet néhány év előtt temettem el és fiam, egyotlen fiam volt mindenem.

— Nehéz dolgunk volt ám vele ezredes ur, — szolt egyik katona. — Eppen ki akart menekülni abból a házból, amelyet átkutatunk, de észrevettem és lefőleltem. Egész délelőtt tüzelt ránk az ablakból és keze egészen fekete volt a sok löportól. No de most elnyeri majd méltó jutalmát. Lássá hogy mit ért vak elszántságával.

Egy pillanatra sem vettem le az elővezeletti fiatal katonáról tekintetemet. Jó az arcába néztem és kimondhatatlan öröm löpődött a szívembe, amikor meggyőződtem róla, hogy csalatkoztam: nem volt a fiam. Nagyon hasonlított rá, de mégsem ő volt az. Amint tovább néztem, részvételt tettem el a szegény szerencsétlen ifju katonára iránt. Fiatalabb volt mint Jean és fiamra emlékeztem aki épp így festett, mielőtt még megkapta a hadnagyi kinevezését.

Hogy hívják s hány éves? — kérdeztem szigorú hangon.

— Leopold Fournir a nevem. Tizenkilenc éves vagyok és a háboru kezdetekor mint önkéntes léptem a hadseregbe.

Szegény fiu — gondoltam magamban —

korolja a párbaj kényszert. Hanem inkább azt kell kérdeznünk, ki, vagy a lakosság melyik osztálya kezeli ezt a kényszert? Csak így, jövőnk rá a folyton burjánzó párbajok ma is érvényes okára. . . . Az orvosok hosszú ideig abban a véleményben voltak, hogyha egyszer a betegség okát megtalálták, akkor a gyógyszer is megtalálják. E kérdésre is ráillik ez a vélemény.

A nagyvilágból.

— A stuttgarti udvari színház égése Stuttgartból sürgönyzik: Éjféltkor az udvari színházban tűz ütött ki, amely óriási sebességgel terjedt és csakhamar elpusztította a színház nagy részét. A király és a király ház tagjai több óráig ott voltak a tűz színhelyén. Ember életben nem esett kár.

— A walesi herceg Berlinben. A walesi herceg nemsokára látogatást tesz a berlini udvarnál. Ugy volt, hogy a hercegné is részt vesz ebben az utazásban. Most azonban azt jelentik, Londonból, hogy a hercegné nem kíséri el a walesi herceget akinek közvetlen kíséretében csak néhány magasrangú tiszt vesz részt az utazásban. A herceg e hó 24-én indul el Londonból és Dover Calais érintésével, Kölnön át utazik Berlinbe.

— A miniszter barátja. Párisca ezelőtt néhány nappal egy szélhámot tartóztatott le a rendőrség. Remy Roti, ötletekben dus ur ember felhasználta azt, hogy neve nagyon hasonlít a francia érempenzék hármas és nőkének nevéhez és a nyilvánosság előtt mint több miniszter barátja és mint pénzügyigazgató szerepelt. Ezzel a sok hangzatos szímmel pedig a kereskedőket és iparosokat hitetgette mindentéle adóügybe vágó igérettel. Mikor a szerencsétlen lépre jutott embereket «előlegek» címén alaposan megpumpolta: tovább ugrott. De a rendőrség letartóztatta. A pénzügyigazgató ur, a miniszterek

téged bizonyára az ifjú gyújtó tűz ragadott el a csata zajába amelyet magasztosnak nemesnek hittél.

— On ma reggel — szoltam hozzá hangosan abból a házból, ahol embereim elfogták a mi csapatainkra tüzelt; igaz?

— Igenis ezredes ur, ott voltam és a csapatokra lövöldöztem.

Azt hittem hogy tagadni fogja tettét de vallomása nyílt és határozott volt.

— Miért kelt fel ön hazájának kormánya ellen? kérdeztem tovább.

Nem felelt.

— Beismeri e azt, hogy hibát követett el? — szoltam hozzá szelid hangon azt híven, hogy ez hatással lesz reá. — Ugy e, a bajtársai esaltak el vagy talán a szükség vitte rá, hogy a lázadókhöz csatlakozzék?

Mellét kidüllesztette és önértetteljesen felelt:

Ne gondolja, ezredes ur, hogy félek. a commune intézménye ha rossz volt is, szép volt az ebben a minőségében is és nem szégyeltem magamat, hogy részt vettem benne.

Mit tegyek? A fiatal ember meggyőződésből eselekedte azt, amit tett — mint egy hős. Embereim mindent hallottak és megtorlásra szorjáltak. Ami engemet illet, én ebben a bátor, elszánt ifjában, akinek élete

barátja, most a fogházban gondolkozik a még elintézetlen adóügyek fölött.

— **Eltűnt nyerdő.** A felső-sziléziai Heichurtz ből táviratozzák, hogy Baron Mária eselédleány sorjegyén 10.000 márkát nyert. Mintegy két hete Berlinbe ment, hogy az összeget fölvegye. A pénzt a német birodalmi bank fizette ki neki, s azóta eltűnt. Lehet, hogy valamelyik szemfüles udvarló megszöktette, mert amióta a férfiak megtudták hogy sok penze van, elárasztották szerelmeslevelekkel és házassági ajánlatokkal. De az sem lehetetlen, hogy bűtény áldozata lett.

Gazdatisztek ügye.

Debreczen, január 21.

A magyar gazdatiszti kar ma már: egy hatalmas társadalmi osztály, egy fontos közgazdasági tényező, melynek munkája nagy értéket képvisel s melynek ügye-baja, sorsa a legélesebb közérdeklődésre tarthat igényt.

Hazarészünkben ezernél több intelligens gazdatiszt munkálja, szántja, veti és aratja azt az anyaföldet, amely mindnyájunknak kenyeret terem.

Szép és hasznos munka, amit végeznek. S ime mégis: mennyi sok idő kellett ahhoz, hogy ezt a munkásságot magasabb rangba emeljék, hogy a kalászos mezők szorgalmas művelőinek sorsát törvénnyel szabályozzuk és hogy ezt az osztályt a maga és a köz javára társadalmilag is megfelelően tömörítsük!

Megvan a gazdatiszti törvény. Amilyen olyan, de: van. Óriási eredmény az így is. Meglevő törvényeket bővíteni, javítani — később mindig lehet. Az élet reá fog vezetni a hiányok pótlására. Azért ez most nem képezheti fontolgatásunk tárgyát. Közeli fekszik hozzánk a társadalmi szervezkedés kérdése.

Van-e ma a gazdatiszti karnak társadalmi szervezete s ha van: előbbre viszi e az a mi kisebb hazánk földjén élő tagoknak

immár csak egy hajszálon függött, egyetlen fiam testvéröcsését láttam. Ha egy másik hadbiztosnak adom át, úgy ezzel már meg is pecsételtem a halálos ítéletét — gondoltam magamban — és hogy időt nyerjek, tovább kérdeztem a szép szál legényt. Arca olyan szelid volt és olyan nemesnek látszott. Rosszul esett, hogy az az utálatos politika ezt a derék fiút eltérítette a jó útról.

Megtudtam tőle, hogy egy özvegyasszonynak, aki él hal érte, az egyetlen gyermeke. Barátságos hangon beszéltem vele és megakartam győzni róla, hogy ideáljában csalatkozott és hogy helyes megfontolással, neki is el kell itélnie bajtársainak garázdálkodásait. Beismerte, hogy sok dolog nem ment rendén. De a bajt, a szerencsétlenséget — úgymond — a végső kétségbeesés okozta. Elátkozta az árulókat és szidalmazta mindazokat, akik a szent ügyért küzdő harcosokat csérbenhagyták.

— Tudja e, — szóltam hozzá kemény hangon, — hogy én ezt halálra fogom ítélni?

— Igenis, tudom — felelt nyugodtan.

Szinte kétségbeestem és abba hagytam a faggatást, mert minden kísérletem a továbbiakban is hiábavaló lett volna. De a halálos ítéletet mégsem akartam még ki-

egyéni és közös érdekeit? Ez a kérdés vár komoly és való feleletet.

Van. De oly messze van s ami itteni gazdasági életviszonyaink annyira különlegesek, hogy bizony ez a távoli központ nekünk — szinte idegen és teljességgel nem elég.

Maguk az erdélyrészi gazdatisztek jöttek erre a tapasztalatra. Évek óta hangozott körülbelül innen is, onnan is az óhajítás: egy erdélyrészi gazdatiszti egylet megalkotása iránt.

Az »Erdélyi Gazdasági Egylet« — hivatásához képest — e rég óta hangoztatott kívánságot most megvalósítani akarja. Pár hónapja, hogy megindította az előmunkálatait a célból. Összeírta a hazarészben működő diplomás és gyakorlati gazdatisztek létszámát (sok hiányzik még, de majd bizonyára teljes lesz a névsor), azo at megkereste, az ideát mindnyájával közölte. A kivitel iránti lelkesedés általános.

Mi a célja egy ilyen egyletnek?

Célja leendő:

A gazdatiszti osztály közérdekeinek nyilvántartása, védelme.

Közkérdések, szakbeli ügyek magvitatása, megoldása.

A tisztikar rénomjének fenntartása, erősítése;

Tudásának, ismereteinek, intelligenciájának és erkölcsi színvonalának fejlesztése, gyarapítása és nemesítése.

Mindenemü kedvezmények kihasználása.

Egyesek segélyezése komoly szükség esetén.

Állás-közvetítés, hogy megszűnjék végre az a kellemetlen állapot, amelyben eddig ez a fontos kérdés synylődött.

A nyugdíjügy megoldására való törekvés.

És száz meg száz egyéb közös kérdés, ügy és érdek felkarolása elintézése és védelmezése.

Lesz végre egy olyan testület is, amelyhez a gazdatiszt, minden különleges ügyelbajjal — bizalommal fordulhat.

mondani. Azt akartam, hogy a dolog elodázódjék.

— Hát egy csöppet sem bánja, hogy meg kell halnia? — kérdeztem. — Nincsen senkije, akivel törődnek? Nem gondol szegény édesanyjára, aki oly rettegve várja viszatértét? S ki fogja neki holnap megmondani, hogy meghalt az ideáljaiért való küzdelemben és hogy semmiféle részvétet sem érzett iránta?

Ez hatott és a fiatal ember nem tudta de nem is akarta eltitkolni meghatottságát.

— Szegény jó anyám — hebegte — ha legalább megkímélhetném attól, hogy valaha is megtudja halálomat, ha továbbra is azt a reményt táplálna egész életén át, hogy még visszatérek hozzá, hogy még élek valahol.

Hirtelen eszembe jutott valami.

— Jól van, — szoltam hozzá. — Én megengedem önnek, hogy meglátogassa édes anyját és megmondhassa neki, hogy kénytelen elhagyni Franciaországot.

— Oh, valóban ezredes ur? — kérdezte meglepetten.

— Igen, ha becsületszavára fogadja, hogy estére ismét itt lesz.

— Szavamat adom, ezredes ur, mondta határozottan.

Egy kis papírlapra néhány sort róttam,

Feltekett allvégtelek egy ilyen és jóték. Az sülünk val egy.

Az helyre, meghívás nek igéruár 9 ének az kosok, viselői.

Az az új egjárt az Udmes es kívánjuk.

Az 1902 ik uj tété összeg, vetésébé céljából. annak hogy a ható min tesség é. Minthogy man a t a törvény ruli szán három hogy er rendelke előtt kij ges rend egy ke azokra az emlit folyamán lesz felh.

— kos a d

amelynek katonai bereim

— ide visszmásikho

Oh, térni, a meg ing önérteté

És ház udv hogy ad

— de nagy tól. Egy Azt hisz igazat.

Elv hadbíró tatlan en is róttak

A s ába kért val a hatam lem

Meg

Foelleges hangoztatnunk, hogy a tiszteket alkalmazó birtokosokra nézve is mily végtelen sokféle előnyöket fog biztosítani egy ilyen intézmény a maga eredményeiben és jótékony kihatásában.

Az alapszabály tervezet, — mint értesülünk — már készen van s azt a meghívóval együtt nemsokára szétküldi az »E. G. E.«

Az alakuló közgyűlés — mint központi helyre, az Alsófehérvármegyei Gazd. Egylet meghívása és hozzájáruló közreműködésének ígérete folytán — Nagy-Enyedre, február 9-ére tüzetett ki. E gyűlésre meghívottnak az összes gazdatisztek, nagyobb birtokosok, szaktestületek és a kormány képviselői.

Az eddigi érdeklődésből következtetve, az új egylet igen szép arányokban fog mind járt az elején megindulni.

Üdvözljük a kezdeményezőket a nemes és közczélu ideáért s a legjobb sikert kívánjuk a megvalósuláshoz.

Belföldi dolgok

Az állami tisztviselők három milliója. Az 1902 ik évi állami költségvetés egyik fontos új tétele az a három millió koronát tevő összeg, mely a pénzügyminisztérium költségvetésében a tisztviselői fizetések javítása céljából lett beállítva. A kérdéses összeg annak az elvnek megfelelően vétetett fel, hogy a költségvetés összeállításakor előrelátható minden kiadás az előirányzatba felvéssék és fedezetéről gondoskodás történjen. Minthogy pedig a kormány az 1903. év folyamán a tisztviselői fizetések javítása tárgyában a törvényhozás elé megfelelő javaslattal járni szándékozik egyelőre a költségbevetésbe három millió korona állítatik be avégből, hogy erre a célra megfelelő fedezet legyen rendelkezésre. A kormány pénzügyi bizottság előtt kijelentette, hogy amennyiben a végleges rendezés idejékorán nem jöhetne létre, úgy kell időben előterjesztést fog tenni azokra a módoszatokra nézve, amelyek szerint az említett három millió korona az 1902. év folyamán a tisztviselők helyzetének javítására lesz felhasználandó.

— A deési mandátum. Gró Teleki Domokos a deési kerület volt képviselője, nyílt

amelynek fölmutatása mellett átmehetett a katonai örvonalon és mit sem törődtem embereim nem tetsző morgásával.

— No hiszen, ez sem lesz belond többé ide visszajönni — szolt az egyik katona a másikhoz.

Oh, azt hittem, hogy nem fog visszajönni; azt hittem hogy anyjának szívfájdalma meg ingatja majd az előttem fentartott büszke önértetét.

És mégis visszajött. Estére ott volt a ház udvarán. Alig lihegett, mert futva jött, hogy adott szavának helytálljon.

— Kissé elkéstem — mentegetőzött — de nagyon nehéz volt elválni az édes anyámtól. Egyre tartóztatott, nem akart elereszteni. Azt hiszem, hogy a Szegény megsejtette az igazat.

Elvezettettem és az ítéletet egy másik hadbíró mondta ki felette. Megmagyarázhatatlan engedékenységemért föllebbvalóim meg is róttak.

A szegény, fiatal katonát főbelöltte! Hiába kértem kegyelmet a számára. Egy órával a halálos ítélet végrehajtása után beadtam lemondásomat.

Megelégettem a katonai virtust.

levelet irt a mandátumperben volt ügyvédjéhez, dr. Darányi Gyulához. A levél így szól: »Tekintetes ügyvéd rr! Igen tisztelt barátom! Most, hogy a deési választás ügyében kelt ítéletet a lapokban olvastam, fogadja kérem hálás és őszinté köszönetemet képviselőtemben kifejtett odaadó, szakszerű és minden tekintetben kifogástalan ügyvédi működéséért. Ez alkalommal kifejezést adok azon meggyőződésnek és hihimnek hogy ön által a tárgyalás ajait semmi olyan nem mondatott, nem mondathatott, a miből a miből a nagyméltóságú kuria ítélete előttem megfjithetővé válnék. Ezen soraim közzétételére nemcsak fölhatalmazom, hanem arra egyenesen felkérem. Maradtam köszönetem és nagyrabecsülésem újból kifejezése mel lett őszinté híve gróf Teleki Domokos.«

Az új román nemzet párt. A Pol. Ért. jelenti: A közelmúltban alakult új román nemzeti párt, amely szakítva az eddigi román nemzetiségi politikával, az aktivitás terére lép, nagyszabású gyűléssel óhajta megkezdeni szereplését, melytől az erdélyrészi román pártok egy része oly sokat vár. E gyűlésen fogják bemutatni programjukat, mely gyökeresen módosított formája lesz az 1881-iki román politikai programnak. A nagygyűlés előkészítési munkálatai már Szászvárosban erősen folynak s valószínűség szerint tavaszszal fogják azt megtartani. Az új párt szereplését Ratinék természetesen nem jó szemmel nézik s mindenáron hangulatot akarnak csinálni ellene az erdélyi részeken. A tervezett nagygyűlésen az új párt hivatalos organumának kérdését is elintézés alá fogják venni.

A boerek szabadságharcza.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, jan. 21.

A német sajtó és közvélemény csak nem tudja elfelejteni a hadsereget ért támadást és bár a hullámok már nem csapnak oly magasan, de egészen nem simultak el. A német lapok az egész világsajtót figyelemmel kísérik és ahol csak néhány sort is találnak, mely az ő pártjukat fogja, azonnal közlik. Így újabban egy előkelő német lap egy svájci újságnak, Der Bund nak leközli egy cikkét, mely szintén összehasonlítja a német és angol hadviselést, és azon végeredményre jut, hogy a német hadsereg a legelismerésreméltóbban viselkedett Franciaországban, míg ezt az angolokról nem lehet mondani. Arra a német francia háberuban nem volt eset, hogy német katonák bántalmaztak volna francia nőket, vagy gyermekeket, míg az angoloknál ez napirenden van.

A németek megengedték, hogy a Strassburgban levő fogoly nőket és gyermekeket egy svájci jótékony segélybizottság az ostromlott városból kihozza és ellátásukról gondoskodik, holott ezáltal a város átadása elődázott.

Ily nemeslelkű példákat a délafrikai háberuban nem találunk.

Sőt ellenkezőleg. Joubert asszonynak, Joubert boer tábornok özvegyének, sok utánjárás után megengedték, hogy az Irene táborba mehessen. Levelében, mely január 17-én kelt Pretóriában, irtozatot keltő képét adja a központosított táborban uralkodó állapotoknak. Az ott levő foglyok éhen halnak; akit el nem pusztít a szény, az énség, azt megöli a tifusz. — Ha a háberu még egy évig tart, — így kiált fel kétségbeesetten levelében — akkor kipusztult egész fajtánk.

Napok telnek, napok mulnak, a sok szállongó hír közül egyik sem bizonyul valósnak; a háberus állapot csak nem szűnik meg Dél-Afrikában. Újabb csaták, összecsapások, úgy látszik, nem voltak; mi ennek az oka, még sejtetni sem lehet. Még

Kitchener táviratgyára is hallgat. Ma ugyan érkezett egy távirat, de ez nem csatáról, győzelemről szól, hanem egy halálos ítélet végrehajtásáról. A távirati tudósítás szerint Graaffreinetben január 18-án Sheper boer vezért agyonlőtték. Az ítéletet, amelyet Kitchener erősített meg, kibírdették. Kruit-zinger ellen jövő héten kezdik meg a vizsgálatot.

Ismét kevesebb egy hőssel, és lehet hogy nemsokára követi őt a halálba a másik. És lehet, hogy teljesedésbe megy az ősz elnök szava: — Elpusztulunk mind egy szálíg, de függetlenségünket fel nem adjuk.

Egyről-másról.

Üde arczczal. . . .

Üde arczczal, ronggyal fedve
Utazott el a szép lányka.
A főrangú uraságot
Hűségesen kiszolgálta.

Szlyemruha van most rajta,
Melyről édes illat árad.
Ujján gyűrű, nyakában láncz, —
Csak az arcza, az a sápadt.

Fordított viszony. A dél afrikai háberu s az angol parlament fordított viszonyban áll egymással, mert mikor a parlamenti ülészek kezdődik, akkor a háberu mindig bevégeződik s mikor a parlamenti ülészek bevégeződik, akkor a háberu mindig kezdődik.

Oktatás. Tanító: Mit jelent ez, hogy méltatlanság?

Bandi: Mél . . . mél . . . méltatlan . . .

ság . . .
Tanító: No nézzed, fiam, ha látnád, hogy egy nagy, erős gyerek megver egy egészen kis, gyenge fiúcskát, minek neveznéd az ilyen gonosz fiút?

Bandi: Nem merném neki megmondani mert még engem is megverne!

Elkészt tanács. Zongoraművész: Bizony a hangversenyem nem sikerült. Pedig zene kari kísérettel játszottam.

Kritikus: Hja, egy hangszert elhanyagolt! Zongoraművész: Melyiket?

Kritikus: A reklámdobot.

Januárban a nap folytonosan növekedik, az ennivaló meg fogyton fogy.

Megjárta a büszke Lóra,
Hogy feltűt egy hamis lóra,
Mert ledobta ez a hóra
S így jött reá gyászos óra.

Boldog M. Sziget! Két szinigazgató is óhajt a nyáron boldogítani. Lám, lám, Ki hinné, hogy ennyire kapós lett a nagy föld-oczeánban egy kis sziget!

Hir szerint Debreczenben is lesz már muzeum. Bőséges alapját fogja képezni a maradi rendszer sok gyászos emiéke.

Véres tagosítás.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, jan. 21.

A Szász-Régen közelében fekvő Alsó-Idécs községében szombaton véres zendülés volt, melynek 1 halottja és 13 súlyos

sebesültje van. A zendülés oka az volt, hogy Klos volt szeszgyáros és fő birtokos kére- sére, ki a község forgalmának emelése cél- jából szeszgyárat akart építeni, a marosvá- sárhelyi törvényszék elrendelte a község határainak tagosítását.

Akadnak azonban lelketlen bujtogatók, kik a népet a tagosítás ellen felizgatták, azt mondván, hogy azt csak az urak hasznára, s a szegénynép és kisbirtokosok tönkreté- telére irányul.

Az előmunkálatok befejeztetvén, szom- baton kellett volna a régi birtokok helyett az új tagokat kihatítani s új birtokosainak átadni. E munkálatok fogantatása végett Horváth Miklós törvényszéki bíró, Nyárádi főszolgabíróval s a kiküldött bizottsággal ki is szállott a helyszínére, a hol azonban a fölizgatott s felbujtogatott tömeg a bizottság munkálata ellen fenyegető magatartást ta- nusított.

A főszolgabíró látva a tömeg izgatott hangulatát, a csendőrök 4 tagját kirendelte a bizottság védelmére.

A felindult tömeg azonban egyre izga- tottabban viselkedett s az eljárás megke- zésekor nyomban inzultálta a szintén jelen levő Klos gyárost, kit az egész baj okozója- nak tartott, sőt a hivatalos közegeket is megtámadással fenyegette.

A csendőrök ekkor a népet lecsende- síteni igyekeztek de a felbőszült nép a csend- öröket is megtámadta. A tulerővel szemben a négy csendőr végre is a fegyverhez kellett nyuljon s a nép közé lőtt.

A sor tűznek borzasztó hatása volt, 18 súlyos sebesült rogyott össze, kik közül egy még a helyszínen meghalt s a többiek életé- hez nincs sok remény.

A közbiztonság fenyegetett helyzetére való tekintettel a csendőrség megerősítést kért, minek folytán a százrégeni és m. vécsi őrsokról az összes csendőrök átvonul- tak, nem különben a m. vásárhelyi katonai helyőrség csapatából is egy szakasz ment ki a rend helyreállítására.

A vármegye alispánja: Farkas Albert is az esti vonattal a helyszínére utazott.

Kiirtott család.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, január 21.

Négyszeres rablógyilkosság történt szom- baton délután a Budapesttől 2 órányira fekvő Nagykátán. Lövinger Lipét földbirto- koshoz délután 6 órakor, mikor Lövinger és családja az uzsonnánál ültek, három paraszt- ember toppant be kezükben revolverrel, késsel és dorongokkal.

Az egyik paraszt Lövinger elé ugrott s pénzt követelte. — Lövinger erre a rablóra támadt, de vesztére, mert abban a pillanat- ban a rablógyilkos rásütötte revolverét és fejbe lőtte.

Erre a másik 2 rabló is Lövingerre ro- hant, letépték s több késszurást ejtettek rajta, majd az áldott állapotban levő felesé- gét támadták meg, kit rövidesen hasba is szúrtak.

Lövinger eközben minden erejét össze- szedve kisompolygott a szobából a szom- szédos kaszinóba, hogy onnan hozzon se- gítségét. A míg azonban a kaszinóból az ott időző Bonis Vilmos s Hajdu Béla ügyvédek a szorongatott család védelmére siettek, azalatt a rablók Lövinger agg anyósát is le- lőtték s leszúrták, a cselédet pedig hátba s fejbe szúrták.

A segítség érkezése a már fosztogatni kezdő rablók az ablakon kiugrottak s a ház

végén levő kukoriczágóré mellé bujtak. Hajdu ügyvéd bátran utánna rohant a rablóknak s közülök egyiket el is fogta.

Az elfogott rabló Ördögh Tóth Pál, ki 15 évet ült rablógyilkosságért elítélve Ilván, a honnan csak két éve hogy kiszabadult, Tóth Pál társait is meguevezte, kik Tilmás Hajdu Maisi és Karmán Maisi voltak. Ez utóbbiakat még nem sikerült elfogni.

Lövinger haldoklik, a felesége szom- baton este meg is halt. Anyósa és cselédje is oly súlyosan vannak megsebesítve, hogy nem sok remény van életbenmaradásukhoz.

N A P I H I R E K.

— **Vizsgálatok a közigazgatási tanfolyamon.** A kereskedelmi akadémia épületében tegnap kezdtek meg a közigazgatási tanfolyamon hallgatói a felévi vizsgálatokat Veszprémy Zoltán vármegyei főjegyző vezetése mellett. Tegnap a közigazgatási tanfolyam 97 hallga- tója, ma pedig a pénzügyi igazgatás kerül sorra. A vizsgálatok egészen január 31-éig tartanak el és előreláthatólag szép eredmény nyel fognak befejeződni.

— **A városi boltok bérlői.** A városháza épületében levő boltelhelyiségek bérlői kér- vényt nyújtottak be a városi tanácshoz, a melyben arra kéri a tanácsot, hogy a bolt- bérletekre vonatkozó szerződést újra velük s ezuttal pályázat mellőzésével kösse meg. A boltelhelyiségek bérlője a jövő évben járna le. A tanács, mielőtt a közgyűlés elé ter- jesztené s határozati javaslattal látná el a kérelmet, véleményt kért a jog- és pénzügyi bizottságtól. A bizottság pedig ma délutáni ülésében veszi érdemleges megvitatás alá a kérelmet s ezuttal hozzá meg a tanács elé terjesztendő javaslatát is.

— **Adományok a népkonyhára.** A népkony- hára az elmúlt héten következő adományok folytak be: Gr. Csáky Adorján, közzgazd. bank 50—50 kor. Pongrácz Gézáne, Komlóssy De- zsdné, Liszka Nándorné, Id. Kaszanyitzky Endre, 10—10 kor. Bankett maradvány 6 kor. Harsányi Imre 2 kor. Özv. Jámbor Mihályné 8 drb. hurka 3 drb. gömböcz. Móricz Ferencz 16 drb. paprikás szalonna. — Debreczen 1902 jan. 17. — Szűcs Kálmán.

— **A tanári kör gyűlése.** Nagy érdeklő- dés mutatkozott a debreczeni tanári körnek f. hó 18 án tartott gyűlése iránt. A helybeli középiskolák tanárai közül számosan jelen- tek meg s azon kívül részt vettek a gyűlésen Géresi Kálmán tankerületi főigazgató, Nagy Elek igazgató, Barcsa János tanár Nánásról, dr. Fröhle Vilmos Nyiregyházáról. A gyűlést melyen Váradi Károly piarista gimn. igazgató elnökölt, leginkább a történettanítás kérdése foglalkoztatta. Az új tanítási terv ugyanis sokkal nagyobb helyet biztosít a történelem- nek, mint emiater nemzeti tárgynak a kö- zépiskolában, továbbá megköveteli a világ történelemnek a magyarrai való szorosabb kapcsolatát, a világtörténelemnek a magyar történelem keretébe való illesztését. Barcsa János, e kérdés előadója kimutatta, hogy tanítástervünk helyes uton jár, mert követi a legmiveltebb nyugati népek példáját, me- lyek mentől miveltebbek, annál több órában tanítatják a történelmet. Azt a törekvést is helyeselte, hogy a világtörténelemnek lehe- tőleg a magyar történelem szolgáljon alapul.

A tanári kör nagy elismeréssel fogadta a fiatal nánási tanárnak gondosan kidolgozott tanulmányát.

— **Kitüntetett debreczeni százados.** A ki- rály megengedte, hogy Konkoly-Thege Elek debreczeni 2. nonvédhuszárezredbeli száza- dos a porosz johannita-rend tiszteletbeli nagykeresztjét elfogadhassa és viselhesse.

— **Szerencsétlenség az utcán.** Majdnem végzetessé válható baleset történt tegnap délután a Péterfia utcán. Az uton keresztül akart menni Szecső Juliánna és nem vette észre a közeledő szekeret. Mikor észrevette a sikosuton már nem volt ideje visszatérni át akart sietni a másik oldalra. A kocsis is látta, hogy az asszony nem tudja kikerülni a szekeret, ő is az ellenkező oldalra hajtott. Így történt meg, hogy a szekér elütötte az asszonyt a kinek a lába bokába tört el. A szerencsétlenül járt asszonynak többen siet- tek a segítségére és beszállították a közkór- házba. A szekér a mely Szecső Juliánna el- ütötte özv. Jándinának képezi tulajdonát.

— **Színházibizottsági ülés.** Szerfelett érde- kes ülést tartott tegnap a színházi bizottság. A kérdés a körül forgott, hogy a nyáron kit illet meg a m. szigeti nyári színház, Makó Lajost e, az új direktort, vagy Komjáthy Já- nost. Hosszas vita keletkezett ezen, mert a bizottság tagjai belátták, hogy mindkét igaz- gató jogosan érvel a maga igaza mellett. Az ügyben nem is történt meg a döntés, ha- nem közös értekezletre fognak meghívni a két színházigazgató, a színház országos fel- ügyelője és a kerülethez tartozó orvosok képviselői. Ez értekezleten fog eldőlni, hogy a nyáron ki fog játszani Szigeten: Komjáthy-e, vagy Makó.

— **Ellopott szűr.** Nagy bánat érte Nagy András gazdálkodót. Az alig használt új szű- rért valaki eltulajdonított. Nagy a lopást be is jelentette a rendőrségen de a szűr tolvajt nem tudták tudták elfogni. A tolvaj a szűr- magánál tartotta és használta is csak mikor már nagyon megkopott adta el egy zsbáros asszonynak. Tegnap Nagy András kiment a Zsibogóra hogy ott szétnézzen, a mint ott járkált egy asszonynál rá ösmert a előtte ellopott szűrre. Nagy rögtön kérdőre vonta az asszonyt a szűr eredete felől, de az asz- szony azt mondta hogy ő azt egy ismeretlen embertől vette. Nagy bejelentette az asszonyt a rendőrségnek a hol a vizsgálatot megindi- tották a szűr tolvaj után.

— **Kásátolvaj.** Özevgy Tóth Jánosné, szű- letett Nagy Sára, nagyon ráéhezett a köles- kására. Hajdu Bözörményből jött be tegnap gyalog s a Dégenfeld téren figyelve andalog. Gonosz tervet főzött feje velejében. S titkon a Kohn Henrik üzletéhez mégyen. Ott az üzlet előtt állott egy zsák kása, hogy az arra járó színről színre lássa. Özevgy Tóth Já- nosné gondolva merészet, nagy hirtelenség- gel a kásához lépett s megkapta a zsákot, felvette hátára és indulni kezdett amugy ham- marjába. De bizony a kását nem messze czevalta, mert tettét a kocsis rögtön észre- vette. Elcsipték a Sárát s most a vén vad liba ott elmélkedik a fütetlen dutyiba. Így érte el sorsa a tolvaj Nagy Sárát és így adta meg a kásának az árát.

— **Elesett az udvaron.** Alig hogy kezdő- dött a sikos ut máris történnnek kisebb bal

esetek. Ilyen baleset érte tegnap Koos Istvánást is. Az udvaron valami dolga volt és kiment hogy azt elvégezze. A mint kúthoz ért az odafagyott jégen megcsuszott és elesett. Az elesés következtében a bal lába kificizkodott. A szerencsétlenül járt asszonyt a lakásán vették ápolás alá.

— **Elgázolt ember.** Nagyváradról jelentik, hogy az ottani közúti vasut elgázolta a Gilányi-sor felé vezető úton Kiss József falusi gazdát. A kerekek a szegény embert a szó szoros értelmében össze vagdalták, úgy, hogy agyvelejét messze tőle a földön találták meg. A vizsgálat a bűnös vonatkezelőség ellen megindult.

— **Magyar Lant** cz. életérős zenei folyóirat 2 ik száma érdekes tartalommal jelent meg. Közül szakcikket Kárpáti Sándortól, Budapesti zenei ismertetést. — költeményt Szentirmaytól — kritikát bel és külföldi híreket. De egy érdekes eszmét vet fel előfizetési felhívásában, midőn jelezi, hogy 2000 összegyűjtött népdalnak füzetes közlését vette programjába. Dalkincseink megőrzése nemzeti érdek s ennek pártolását minden magyar érzésű hazafinak melegen ajánljuk. Az előfizetési ár maradt a régi mely nagyon jutányos. Egész évre 8 korona, félévre 4 korona.

— **Elfogott betörő.** Pár nappal — mint azt megirtuk — a Sink Lipót bóraktárát feltörték és onnan két darab marhabőrt elvittek. A tolvaj a lopott bőrt még azon a napon eladta Sternberg Lajos téglási kereskedőnek nyolcz koronáért. Porcsin Ambras lovas rendőrsparancsnok tegnap éppen akkor fogta el a kereskedőt, mikor az a bőrökön túl akart adni. Porcsin fölfedezésére Sink Lipót is rá ösmert a tőlle ellopott bőrre. Sternberg azonban bebizonyította hogy ő a bőrt egy más embertől vette, a ki azt állította, hogy a bőr az ő tulajdonát képezi, megadta a személy leírását az embernek, a kitől a bőrt ő vette. A személy leírás alapján Porcsinnak hamarosan sikerült az igazi tettest kézre keríteni. Sternbergét szabadon engedték.

— **A tanítói okmányok ingyenes hitelesítése.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletet adott ki, mely szerint a tanítói okmányokat ezentúl a tanfelügyelő is hitelesítheti, amiért darabonként eddig 1-1 korona hitelesítési díj járt. Ezt a rendeletet most a miniszter úgy változtatta meg, hogy a tanfelügyelő teljesen ingyenes hitelesítse a tanítói okmányok másolatait.

— **Londonban szépségdíjat nyert magyar leány.** A londoni Pointson People című újság nemrég az a kérdést intézte olvasóihoz, hogy ki a szezon legszebb asszonya? A szavazat tömegéből harmincz szépség került ki győztesen, s az angol lap most sorra közli a nyertesek arcképét. A szépek közt nyolczadik helyen egy magyar énekművész: Révy Aurélie szerepel, ki több hangversenyt adott Londonban s egy ideig a Covent Garden-opérának is tagja volt. Révy Aurélie szép barba leány, alakja maga is imponáló. Énekművészete pedig a diadalok egész sorozatához jutott már a külföldön. A nyolczadik szépségdíj nem csekély sikere neki, mert előtte olyan híres szépségnek a díjazottak, mint Edna May, a híres amerikai szubrett, a New York szépa kreálója, Langtry asszony színtán az operett világából, továbbá két valóságos hercegnő: Marlborough és Southerland hercegnő. A kisasszony 356

szavazattal jutott a 8 ik helyre, míg a nyertes 624 szavazatot kapott. Révy Aurélie, aki valamikor a népszínházban is énekelt és hegedült (mert pompásan tud hegedülni is) most Szentpétervárott vendégszerepel a bécsi operett-társulattal, mint Rozalinda a Bőregérben.

— **Olcsó pénz a székelységnek.** A székely egyesületek legutóbb tanácskozást tartottak, hogy kongresszust tartanak a székelység érdekében. Ugyanekkor fölmerült az a terv is, hogy olcsóbb hitelviszonyok t teremtsenek a székelység részére. Most — mint értesülünk — ez a terv már a megvalósítás stádiuma felé közeledik. Ugyanis a magyar lezármóltó és pénzváltó bank legközelebb fiókiintézetet állít föl a Székelyföldön, mely olcsó jelzálogos és amortizációs kölcsönei révén, melyeket főleg a kisgazdáknak nyújtana, hivatva van arra, hogy az általános nyomorúságon segítsen. A fiókiintézet első sorban az Albinánál levő adóleveleket váltaná magához, hogy ily módon a termő talaj idegen kézre jutását megakadályozza.

— **Tűzvész.** Szaár fejérmegyei községben, — mint tudósítónk jelenti — nagy tűzvész pusztított. A tűz éjjel két órakor keletkezett, mely azorkánszerű szélvészttől annyira elharapódzott, hogy csakhamar egész utcásor állott lángokban. A környékbeli falvak tűzoltóságai is megjelentek a vész helyén és sikerült a pusztító elemet megfékezni. Így is tizenhárom ház az összes melléképületekkel leégett, miáltal sok család nyomorba jutott, mert csak kevés volt biztosítva.

— **Megszökött imprezárió** Kellémetlen meglepetés érte Budapesten Wyns Charlotte kisasszonyt, operaházunk párizsi vendégművésznőjét; megszökött az imprezáriója, Pessi Henrik. A hűtlen imprezárió azonban magával vitte az operaház vendégénekl három szori föllépésért járó tiszteletdíját is, sőt azon kívül meglehetősen összeget is elulajdooított a művésznőtől.

— **Milliókat érő részvénylopás Pretoriában.** A volt burköztársaság fővárosában sok millió koronát érő új bányarészvényt loptak el a Transvaal — Consolidated Land and Exploration Company, Limited hivatalos helyiségeiből. Az ellopott új részvények nincsenek aláírva (bár azt könnyen hamisíthatják). De 20 esztendőre szóló szelvényekkel szabály szerűen el vannak látva. A netáni nyomra vezetőt gazdagon díjazzák. Az értesítés Londonba küldendő Andrew Moir titkárhoz 120. Bishopsgate-Street. Within. E. C. posta cím alá.

x „Tartalékos tiszteknek és hadapródoknak“ szükségelt egyenruhákat és felszereléseket előírás szerint legjutányosabban és szolid kivitelben készít Falkenflug és Gottlieb egyenruházati és hadi felszerelési intézete Budapest IV. Váci utca 34. Klótid főhercegnő ő. cs. és kir. fensége palotájában. Árjegyzéket és egyéb felvilágosítást ingyen és bérmentve küld ezen elsőrangú és megbízható czég.

Színház.

MUSOR.

Szurdán. Czifra nyomorúság.
Csütörtökön Taráz kapitány.
Pénteken. A páholy.
Szombaton. Gasparone.
Vasárnap. d. u. Gyimesi vadvirág. —
Este: A zsidó honvéd népszínmű.

* **Constantin abbé.** Ujházi mester másod ízben vendég szerepelt tegnap színpadunkon. Nem ismeretlen már ő előtte ez a színpad hiszen évenként meg szokta ő látogatni a kedvelt debreczeni közönséget, hogy művészete lángjából juttasson nekik.

Constantin abbé is többször láttuk már tőle, de mindig tud ő e darabba az ő kiváló művészetével újabb motívumokat szőni. Az este is nagy volt, művészete magaslatán játszott, hódítóan, figyelmet lekötően; érzéssel a szív melegségével. A közönség sűrűen felhangzó tapsai a méltó elismerés tolmácsokai voltak a nagy művész iránt.

A többi szereplők is, — mintha extázisba jöttek volna a nagy mester játékától, — kiváló játékokkal emelték az est sikerét. Komjáthy né csupa életet lehelt játékába s izlőses öltözéke is imponált. Szabó Irma természetes játékával fokozta érdemét. Rövid szerepében Kiss Irén is nagy tetszést aratott.

A férfi szereplők közül Komjáthy Jánost illeti az elsőség, kinek játéka duzzadt az erőttől, a nemes egyszerűségtől. Szőke Sándor is nagy igyekezettel játszott. Szathmáry és Bartha átgondolt, ügyes játékokkal emelték a hatást.

A közönség meleg érdeklődéssel kísérte a határos darabot és sokat tapsolt úgy a mesternek, mint a többi színészeknek.

* **Casparone.** A zenekedvelő közönségnek élvezetes estére nyújt kilátást a szombat esti előadás, amikor Gasparone kerül színpadra. Klasszikus szép zenéje, regényes librettója vonzóvá teszik az operettét. Nehéz, fárasztó énekszámái miatt csak nagy ritkán veszik elő s egy-egy előadása valósággal esemény számba megy. Az operett főszerepait Komlóssy Emma, Reviczky Etel, Szigeti Lujza, Érczkövi, Sziklay Miklós stb. játsszák.

Mulatságok.

Farsangi Naptár.

Január 25 én. Kereskedők bálja Bikában.

Január 25-én, Függetlenségi-Kör tánczes télye.

Január 26 én. Polgári Kör bálja Bikában.

Február 1 én. Kőművesek Iparosok és segédek zártkörű tánczes télye Koronában.

Február 2 én. Bohóc-estély Bikában.

Február 5 én. Iparos-Kör bálja Bikában.

Február 15 én. Filléregylet tea-estélye Bikában.

Amerikai való kivándorlás.

A székelyek pusztulása.

Debreczen, jan. 21.

Nem csak az ugynevezett belső székelyföld lakosságából indult meg a tömeges kivándorlás Amerikába, a tejjel-mézrel folyó szabad államba, hanem a Maros, Nyárad és Kis-küküllő-völgyi községek magyar lakosai sorából is egész karavánok szervezkednek, jelentkeznek a nagy utra. Nap nap után ijesztő nagy számban érkeznek a szolgabírákhoz külföldi utlevelek iránt bejelentések.

Jellemző, hogy nem a teljesen vagyon-talan — munkanélküli — néposztály keresi a megélhetést, a jövendő boldogulás reményét Amerikában, hanem a nyomorba jutott, eladósodott, de még némi vagyonnal rendelkező kisbirtokos osztály. Igen, mert a nagy utra pénz kell s ott sem lehet semmivel megkezdni az új életet. Különben — azt mondják — Amerika sem fogadja be a bevándorlókat, ha bizonyos összegű pénzzel a partra szállásnál felmutatni nem képesek.

Ezek a kivándorlók tehát itthon elköttyvettyelik még meglévő réhány barázda földjeiket, kis kunyhóikat s utolsó marhafalkákat s úgy indulnak el az új világra, honnan többé vissza talán sohasem jönnek.

Es ennek a csak most lábra kapott nagy áramlatnak, — az erdélyi részek magyarságát végveszéllyel fenyegető szomorú jelenségnek — senki, se a kormány, se a helyi hatóságok, se a társadalom nem áll utjába. Tétlenül, összedugott kézzel nézi mindenki a dolgot, mert nincsen mód, nincsen hatalom az itthon éhez, aranyhegyekről álmadozó népet kecségtetésekkel visszatartani.

Ez a legújabb s már-már elfojthatatlan hullámokkal vető székely kérdés. A baj komoly. Az éhes ember nem várhat.

Székely akció siess! Ne várd a tizenkötödik órát, mikor az éhségből már inség lesz s mikor az üres gyomor már nem lesz képes az alamizsnát megemészteni.

(-k)

Különfélék.

+ **A tengervíz fénye.** Tarchanow pétervári egyetemi tanár újabban bebizonyította, hogy a tenger vívében élő temérdek apró organismus csillogása kizárólag oxigén elnyelésén alapul, mivel rögtön elvesztik világító képességüket, ha légmentes térbe teszik. A tenger vize hőmérsékletének 38-39 fokra emelése megszünteti a világító erőt, míg a hőmérsék csökkenése minusz 4 fokig nem ártalmas. A tenger vízből keletkezett jégben levő mikrobák fénye a központtól a szélek felé lassankint vész el, mivel oxigén nem juthat be hozzájuk. Kloroform, éther és savak szintén megakadályozzák a fénylést, de alkáliák nem ártanak. A villamos áram is hat rájuk, a pozitív sarkon, hol az oxigén kifejlődik, a fény erősebb.

+ **Szeretnék visszakapni.** Towne: Ugy látom, új pénztáros van a bankban. Smiglejt bizonyára elbocsátották.

Browne; Nem egészen, A bank fizetésének kétszeresét igéri, ha visszakaphatná.

Towne: Tehát lemondott állásáról?

Browne: Azt sem. A bank ötezer dollár jutalmat tűzött ki kézrekerítésére.

+ **A legolvasottabb könyvek.** Egy német szaklap kérdést intézett a nagyobb német városok kölcsönkönyvtáraihoz és olvasókörzeihez, hogy mely szerzők és könyvek a legolvasottabbak. Csak 65 válasz érkezett be és ezeknek az összegezett eredménye következő. Legolvasottabb szerzőköl következőket jelölték meg: Viebig E. (41), Ompfeda báró (38), Sienkiewitz Henrik (28), Georgy Ernő (27), Wassermann Jakob (22), Ganghoffer Lajos (21), A legolvasottabb könyvek ugyane forrás szerint a következők: Viebig „A mindennapi kenyér” (32), Ompfeda „Eysen” (27) Georgy „A berlini suhancok” (27), Sienkiewitz „Quo Vadis” (26), Wassermann „Remete Fuchs története” (22), Ganghoffer „Falusi apostol” (18), A múlt évben Ompfeda „Eysen” című regénye volt a legolvasottabb és ez a könyv még most is második helyen

áll. Ezenfelül még a következő szerzőket sorolják föl az olvasottak között: Esehtruth Natália (18), Rosegger P. (15), Heinz Tovote (14), Tolstoj Leo (13), Wolzogen Ernő (13), Kahlenberg (11), Gabriele d' Annunzio (10), Ebner-Eschenbach Mari (9), Reuter Gabriella (9), I. C. Heer (9), Polenz W. (8), Mirbeau Oktáv (8), Zola (7), Raabe Vilmos (6), Sudermann (6), stb.

+ **Nem az árnyékot keresi.** Nem mennék a helyembe Manilába. Nem tudod, hogy a Philippineken állandóan 120 fok van az árnyékban?

— De hiszen nem akarok mindig az árnyékban maradni.

+ **Mikor aludjunk nappal.** A modern élet hajszája sok ember életmódját annyira megváltoztatja, hogy túlságosan igénybe vett testi és szellemi erejét több alvással kell ellensúlyozni. Így tehát gyakran megtörténik hogy nagy erőfeszítések után az ember az alvásnak napközben is szükségét éri. A nappali alvás azonban nem mindig egészséges. Így közvetlen étkezés után nem tanácsos aludni, mert az ilyen alvás nem frissit és nem erősít. Az emésztőszervek ugyanis ekkor teljes működésben vannak és természetes, hogy akkor, amikor a szervezet ez a fontos része dolgozik, a többi szervek sem pihenhetnek. Az ebéd utáni alvásnak legfeljebb az a következménye, hogy az emésztést megnehezíti és meglassítja, szóval az emésztés alvó állapotban nem lehet tökéletes. A munka ebéd után azonban szintén ártalmas. A nappali alvásra szintén olyan időpontot kell kiválasztani, amikor a gyomor üres lévén, az összes szervek kipihenhetik magukat. Legjobb tehát ebéd vagy vacsora előtt aludni.

Mikor a király tánczolt.

jan. 21.

Az Új időkben olvassuk: A nevezetes év volt 1848. farsangja. Bécsben nagy esemény volt az udvari bál.

A polgárőrség tisztjei kik hivatalosak voltak akkor az udvarhoz, nagyon kedves katonák akkor. O nekik volt a kötelességük hogy tarsolyt, sisakot telerakjanak czukorkával és bécsi rokonaikat ismerőseiket boldogítsák vele.

Mert nagyon boldogtalan volt az a jobb módu polgárcsalád amelyiknek az udvari bálról egy kis emléket nem jutattak a polgárőrség tisztjei.

A bál korán nyolcz órakor kezdődött. Ott volt Ferdinánd király, az összes főhercegek, a diplomaták egész serege a Bécsben lakó főurak teljes csillogó díszben, A bécsi Burg aztán sokáig nem látott együtt ilyen fényes társaságot.

A nagyterem felső végén foglalt helyet az udvar, a király és a királyné nagy kísérettel a közepén. Az első táncz keringő volt, a legelső tánczos a néhány hónap mulva már uralkodó Ferencz József főherceg, ki Bellegarde gróf fiatal leányával kezdte meg tánczot. Utána a fiatal Metternich herceg tánczolt kis körben a főhercegek előtt.

Től van jegyezve, hogy mindenkinek

szeme az itju Ferencz Józsefen és tánczosnőjén csüggött. Nézték, hogy mily tüzzel elegánsmozdulatokkal viszi tova a keringő ütemei szerint a szép grófnőt.

Ferdinánd király is többször fejével intetetett feléjük és neki is tetszett a tánczos pár táncza. Még két tánczban vett részt a főherceg s aztán pont éjfélkor kezdődött a vacsora.

Ezalatt a polgárőrség tisztjei telerakták magukat czukorkával különös az egyik ki nek nem volt elég, hogy a zsebeit kötönte, de még a aiskája is tele volt. Az udvarnál tudták és nem is vették rossz néven hogyha a jelen voltak emléket vittek magukkal. De már az már bosszankodást keltett ha egyik másik kapzsi módon teletönte rubája zsebeit még a tarajos sisakot is. Meg is járta a német!

A táncz végén a sétáló közönség halankán csevegve járt körül a teremben s mikor az uralkodó pár elé értek mindegyik mélyen meghajtotta magát.

A polgárőrség tisztje ki csendesebb időben kereskedő volt, szintén eléje került a királynak. Sisakja hóna alatt volt, belőle kizselelték a czukorkák szép színes papírjai. Egy német testőr követte őt s mikor az uralkodó-család elé értek, mélyen meghajtották magukat, Ferencz József intett a testőrnek. És előre akart siet a polgárőrség tisztjének sisakját meglökte. A sisak a földre esett, a tömérdek czukorka a király és királyné lábai alá gurult. Egyszerre hangos hahota keletkezett s a tiszt, fölkapva sisakját rohant ki a teremből. Ennek már ötvennégy esztendeje. Azóta nagyon ritkán tánczolt a mi királyunk.

CSARNOK.

A komikus.

— Elbeszélés. —

Irta: Sz. Á.

I.

A kolozsvári egyetemen nagy a sürgés, forgás. A második szigorlatra készülő egyetemi hallgatók raja vonul végig a folyosókon egymást biztatva, bátorítva, de valójában mindegyikben a félsz uralkodik, csak Kovács Béla nem fél, ő bizonyosra veszi, hogy szigorlata kintintéssel fog végződni.

Pedig alig néz bele a könyvbe: de ha tanárai előadást tartanak oly figyelemmel csüng ajkukon, hogy egyetlen szót se veszít el s fokekonysága oly nagy, hogy ha hirtelen felszólítanak, hogy mondja el a mit hallott, igen kevés eltéréssel el tudná mondani. Könnyű felfogású és előadási képességét sokszor próbára tették pajtásai, kiket mulatózás közben nem egyszer mulattatott. Kitálatlak minden félét, hogy megijesszék Kovácsot; de ő rendíthetetlen maradt és semiben sem tudták megfogni.

Jogi kérdésekkel oly annyira tisztában volt, hogy főnökével Kelovics Bogdánal egy vén vaskalapos ügyvéddel nem egyszer vitába egyeledett és a győztes mindég ő volt.

A joghallgatók közt volt egy pár nyeglefiu is kik gazdagságukkal kérkedvén többször gunyolták Kovácsot, de csak háta megett, mert szemben nem merték, mivel minden jópajtaszkodása mellett nemesak esze; de keze is hamar eljárt.

Egyszer a Biaziniba mulattak ezek a vigfiuk többen s jó kedvüket fokozta az,

hogy Kovács az új népi dalokkal mulattatta őket, miket egy új népszínműben hallott az ő jó barátjától, Várady Miklóstól, a színház bariton énekesétől. Ő maga is igen kellemesen csengő hangja lévén, szépen tudta a magyar népdalokat énekelni. Előidott továbbá igen sok furcsa magánjelenéseket, miket előesett a színházban, melynek buzgó látogatója volt. Most is mint máskor pajtásai incselkedtek vele, hogy miért nem lesz színész, hiszen ahhoz nagyobb hajlana volna, mint a jogi pályára. Az ő esze nem oda való.

Kovács gúnyosan nevetett erre és fogadást ajánlott fel, hogy nem tudnak neki olyan nehéz dolgot feladni, ha az 6-7 ivre terjedő is legyen, hogy ő azt reggelre megne tanulja.

Báró Lovassy, egy nyegle ifjú felszólt a társaságban, mondva:

— Hát tanuld be reggelig a vásárokat a kalandárumból.

— Fogadok, — mondá Kovács, — hogy holnap reggel 11 órára felmondom nektek hiba nélkül. — Ki fogad velem 10 üveg pezsgőbe?

— Mindnyájan! — volt a felelet és az egész társaság egyhangulag elfogadta, hogy a költséget közösen viselik.

— Jó — mondá Kovács! — kerítsetek egy naptárt és én azonnal hazamegyek tanulni.

Még egy s még egy Szent János áldomása után Kovács megindult haza felé, hóna alatt a naptárral és másnap d. e. 11 órakor hiba nélkül felmondta a nagy társaságnak a feladványt.

Többször tették próbára; de ezután a bravourja után nem merete senki kétségbe vonni gyors felfogását.

A szigorlat valóban jól sikerült. Sokan mentek az egyetemről hosszú orral; de Kovács felemelt fővel, félre csapott kalappal fátólva hagyta el az egyetem komor falait s alig várta a vonatot; mely őt szeretett szüleihez viszi. Még egy bucsu este, egy áttatános ölekezés, csókolózás s a jó barátok elválnak a boldog viszontlátás örömeiben, a mit is mindegyik remélt, hogy ősszel ismét együtt lesznek. Kovács mámoros fővel ült be egy bérkocsiba s kibajtatva az állomásra belevetette magát egy vasuti kocsiba melyben végig nyújtózva aludta az igazak álmát, álmodva boldog viszont látásról kedves szüleiével.

II.

Nagy sürgés, forgás, sütés, főzés van Kovács János háztartásánál, a fiatal urat várják haza Kolozsvárról. Ugy apa, mint anyja sieinek mindent jól elkészíteni, hogy egyetlen fiok Béla semmiben ne szenvedjen hiányt.

A jó anya a konyhában végzi dolgát s készíti kedves gyermekének kedvencz ételét.

— Te elszód az a húst! Vigyázz; mert a hajad a kezembe marad.

Te Pista, hozzá hamar a fát, nem tudok a tűzre tenni, nem sül egyenletesen ez a rétes! kitépem a hajad, te! Neked is mindig másutt jár az eszed, nem azon, amit mondok! S vészekszik tovább a jó öreg asszony; de a közben jár a keze is, itt is van ott is van, mindent lát, mindane tud vigyázni. Majd beszalad a kis szobába, melyet fejedelmileg berendezett fia számára. Felhuzza az ágyat szép hófehérbe a paplant csipkés lepedővel feldiszi, hadd lássa a Béla fia, hogy mennyire szívesen látott vendég itthon!

Az apa kint ül a tornáczon s maga elé mosolyog. Számlálja a perceteket, mikor érkezik meg a kocsik hogy meghozza az ő szeretett fiát.

(Folyt. köv.)

Kitüntetve az 1900. párisi világkiállításon aranyéremmel. (Hangszerekért legnagyobb.)

Hadsereg-szállításért az első éremmel.

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari hangszergyáros

a javított tárogató feltalálója,

Budapest, II., Lánchíd-utca 5. szám, saját házában (a kereskedelmi miniszterium mellett.)

Magyarország legnagyobb és legelőkelőbb gyára

Hegedű vonóval	3 frttól	15 frtig
Mesterhegedűk vonóval ...	15 frttól	300 frtig
Gordonkák vonóval	8 frttól	150 frtig
Nagy bőgők vonóval	28 frttól	100 frtig
Fuvolák	2 frttól	100 frtig
Szárnykürtök trombita, stb.	12 frttól	feljebb.
Czimbalmok	35 frttól	300 frtig
Rákóczy-tárogatók	30 frttól	60 frtig

Elpusztíthatatlan **HARMONIKÁK** 3, 4, 5, 6, 8
kitűnő erős hangu 10 frtol 80-ig.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Harmonikákról külön árjegyzék kérendi.

Cognac

CZUBA-DUROZIER & Cie.

FRANCZIA COGNACGYÁR, PROMONTOR.

Mindenütt kapható.

Vandéruccsüzés: BUDA ÉS BLOCHMANN Budapest—Etes.

Neustein Fülöp

Cukrozott

hashajtó labdacskai

(Neustein félé ERZSEBET labdacskok.)

SZÉKSZORULÁS

a legtöbb betegségek forrása ellen. Cukrozott külsőjük végett még gyermekeknek is szívesen veszik

Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 30 fillér, egy tekeres, mely 8 dobozt, tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 kor. 40 fillér.

Készpénz előleges beküldése mellett bérmentve küldetük.

ÓVÁS!

Utánzásoktól különösen óvakodjunk. Kérjük határozottan Neustein Fülöp hashajtó labdacskait. Valódi csak, ha minden doboz törvényileg bajjegyzett védjegyükkel piros-fekete nyomtatásban „Szent Liptó” és „Neustein. Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvény-szerűleg védett esomagjainak aláírásunkkal van ellátva.

Neustein Fülöp

„Szent Liptó”-hoz orizmet gyógyszerháza
Wien, Plankengasse. 6.

Raktár Debreczenben: dr. Rothschnek V. Emil, Tóth Béla, Balázs Ödön, Mihalovits István, és Füleki Pál gyógyszerházában.

Csak RETHY-féle fogadjunk el!

A valódi Réthy-féle pemetefü-czukorka csak a készítőnél vagy az alábbi gyógyszerházakban kapható:

Debreczenben:

Balázs Ödön, Füleky Pál, L. Kovács Sándor, Mihalovics Jenő, Rotschnek Emil, Szilcz Ferencz, Tóth Béla gyógyszerházakban; Hajdu-Sámszonban: Molnár Miklós gyógyszerházában.

A Richter-féle Liniment. Caps. comp.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziasor, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvényes, csúzási és meghűléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossá kell lenni és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerházban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari esküdtök.
Rudolstadt.

Eckert — Edelbraut-féle
gyógyhatásu

Természetes Likör

hegyi növényekből készítve jó ízű gyomorerosító,

Vadászatokon, úgy kirándulások alkalmával

vizzel vegyítve kitűnő üdítőül szolgál. Legajánlatosabb háziasor

cs. és kir. szabadalmazott

Likör gyár
Alb. Eckert Grác.

Hirdetések

intanyos aron felvételnek
a kiadó hivatalban.

Óh jaj!

Köhögés, rekedtség és elnyájkasodás ellen gyors és biztos hatásuak

Éljen!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR” GYÓGYSZERTÁR

Budapest. VI., Váci-körút 17.

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított

Kapható Debreczenben: Balázs Ödön, Füleky Pál, L. Kovács Nándor, Mihalovics Jenő Muraközy László, Dr. Rotschnek V. E., Szilcz Ferencz, Tóth Béla gyógyszerházakban; Josa és Jona drogériájában.

Szépség és egészség

Kinek van szeplője?

pattanás vagy bármi folt az arczán, az használja a teljesen ártalmatlan Rozsnyay-féle világhírű

Cerail-arczkenőcsöt,

mely az arczbőrt rövid időn fehérré, tisztává és üdévé teszi. Egy tégely ára 1.40 fill., Egy kis tégely ára 70 fill. Szerszáppan egy drb. 70 fill., Serail-hőgyopor egy doboz 1.40 fill. Kitűnő és valódi Epe-száppan egy drb. 80 fill.

A t. sz. közhatalmú szives figyelmébe ajánljuk, hogy mindezen készítményeink törvényesen bejegyzett védjeggyel vannak ellátva, mely az nrad szabadságszobrot ábrázolja.

Kapható: **Rozsnyay Máttyás** gyógytárában Arad Szabadságt.

valamint minden magyarországi gyógyszerházban.

Idegesség,

verszegénység

és az ebből származó bajok ellen legbiztosabban hat Rozsnyay

Vasaschinabora,

mely saját termésű ménési édes borral készítve, hatásában minden hasonló készítményt felül mul. Egy üveg ára 2 kor. 10 fill. 6 üveg franco küldve 12 kor. 12 fill.

Szénásy, Hoffmann és Társa

selyemáruháza

Budapest, IV., Bécsi-utca 4.

BÁLI UJDONSÁCOK

teljes választéka raktárra érkezett. Czégünk elve csak „First Class” gyártmányok elárúsítása. Czégünk az országban az egyedüli, mely Lyon és Páris legelső s leghíresebb gyárosaival közvetlen összeköttetésben áll; az általunk lekötött minták és minőségek kizárólag czégünk-nél szerezhetők be.

* * Minden egyes áruszikknek * *

öltetlen szabott ára

nyíltan, számokkal van jelölve, ennél fogva a túlfizetés teljesen ki van zárva.

Minták a vidékre kívánatra hármentve küldetnek

Szénásy, Hoffmann és Társa

selyemáruháza

Budapest, IV., Bécsi-utca 4.

Báli ujdonságok választására külön helyiség egész nap villamosan van kivilágítva.